

Diamantovou svatbu oslavili manželé:

21. listopadu Theodor a Marie Šenkovi - Dobrovského návr. 487

*Šedesát let, to dlouhá doba.
Zdá se to jako před chvílí.
Kus cesty šli jste věrně oba,
dnes „Diamantovou svatbu“ slavili.*

Přejeme vám ještě mnoho a mnoho společných dnů, prožitých v pohodě a spokojenosti v kruhu rodiny.

A nyní tu smutnější zprávu:

V druhé polovině roku jsme se rozloučili s těmito našimi spoluobčany:

6. června	paní Uhrová Julie - Husova	91 let
23. června	paní Drahovzalová Hedvika - Havlíčkova	nedožitých 87 let
25. června	pan Vojáček Josef - Polanka	55 let
15. července	pan Kozel Václav - Taranzova	58 let
31. července	paní Lusková Věnceslava - Havlíčkova	nedožitých 76 let
25. srpna	pan Šerák Jan - Komenského	nedožitých 85 let
6.zář	pan Pospíchal Rudolf - Polanka	65 let
29.zář	paní Voslařová Marie - Obřanská	nedožitých 82 let
20. listopadu	paní Náprstníková Růžena - Komenského	82 let
21. listopadu	pan Škarka František - Komenského	87 let
2. prosince	paní Trnková Vlasta - Sv. Čecha	73 let
9. prosince	paní Filipiová Věra - Macharova	66 let

*Odejdou, zemřou – jejich rysy
nerozeznáme po letech
a úsměv, jenž nám patřil kdysi,
přikryje každodenní spěch.*

Všem těmto našim zesnulým spoluobčanům věnujeme prosím, tichou vzpomínku.

*****

Sbor pro občanské záležitosti přeje všem spoluobčanům hezké a spokojené svátky vánoční a do nového roku 1998 pevné zdraví, životní pohodu a spokojenost.

Dvořáková Zdena za Sbor pro občanské záležitosti

*****

AUTOŠKOLA ŠEBESTA
Řícmanice 97, tel.: 05/45 22 70 61

Výcvik na řidičský průkaz skupiny A, B
Doba výcviku 4-5 týdnů nebo podle dohody

*****

Karel LUDVÍK, maliřské a natěračské práce
Měčany 59 PSČ 664 64, tel.: 0502/422 618

Vám nabízí novinku na našem trhu
nástříkové hmoty GOTELE

BÍLOVICKÝ

zpravodaj

PROSINEC 1997

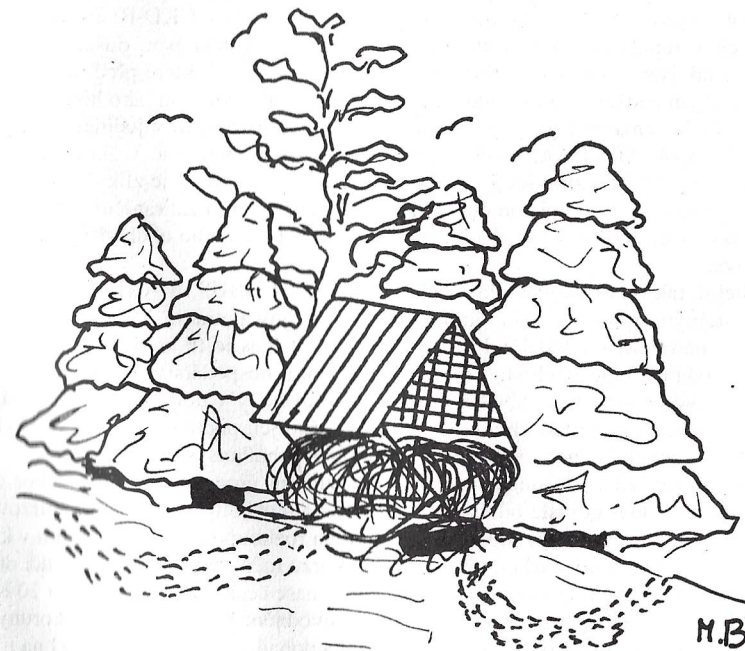
Ročník XVI/číslo 3 CENA 5 Kč

VDÁVÁ OBEČNÍ ZASTUPITELSTVO BÍLOVICE NAD SVITAVOU

Z obsahu vybíráme: **Zahlí nás odpady?**

**O Jindřichu Kandlerovi, R. Těsnohlídkovi a dalších
Arboretum – sbírka živých rostlin
Křížovka o ceny**

Obecní zastupitelstvo přeje všem občanům hezké vánoce,
pohodu a štěstí v novém roce 1998.

Martina Bednařková, 7. třída

Vážení spoluobčané!

Končí rok 1997 a opět je zde období nejkrásnějších svátků v roce – VÁNOCE – a také doba, kdy se každý vracíme myšlenkami zpět, hodnotíme a ptáme se: jaký byl ten letošní rok?

Obecní zastupitelstvo šlo do roku 1997 s konkrétními plány realizovat další část volebního programu tohoto volebního období ve všech oblastech života obce. Jednotlivé body tohoto programu byly projednány na veřejných zasedáních obecního zastupitelstva a zveřejněny také v prosincovém čísle Bíloveckého zpravodaje. Na březnovém zasedání OZ schválilo finanční rozpočet s historicky nejvyššími příjmy a výdaji, který vznikl na základě konkrétních čísel od fin. úřadu, informací jednotlivých referentů Okresního úřadu i rozvahy obecních příjmů z prodeje stavebních pozemků, z nájmu bytových i nebytových, poplatků ze psů atd.

Ve 2. čtvrtletí roku vyhláší vláda ČR „balíčky opatření“ a tak konečně dává do souladu své projevy se skutečným stavem v našem hospodářství, který „my dole“ cítíme již dlouho. Vždyť velké výrobní podniky v Brně jsou po privatizaci buď skladovými prostorami pro velkoobchody, v lepším případě je výrobní činnost utlučena, zaměstnanost klesla na 1/6 oproti roku 1989. V šesti největších podnicích, kde dříve pracovalo cca 90 tisíc zaměstnanců a kteří tak zajišťovali obživu pro 350 tisíc občanů z Brna a okolních okresů, dnes zaměstnávají do 15 tisíc zaměstnanců. Z těchto podniků se snížily odvody do státního i obecního rozpočtu stejným poměrem jako výroba a zaměstnanost. A stejně tak to vypadá v ČKD Blansko a dalších městech v republice. Malí a střední soukromí podnikatelé jsou dušeni vysokými úvěry a tak jsou stále více zadluženi a zavírají své živnosti, které před několika lety s obrovským nadšením a plíží budovali. Za to kolem Brna rostou jako houby po dešti další a další benzinové pumpy zahraničních firem sdružených v jediném nadnárodním monopolu OPEC. Až budou mít polovinu distribuční sítě v zemi, sníží přechodnou cenu PHM a zlikvidují české soukromé podniky. A až je zlikvidují, tak zase ceny zvednou. A my budeme nuceni kupovat benzin jen u zahraničních firem, zisk bude odcházet do jiných zemí a bilanční propad zahraničního obchodu se bude dále zvyšovat.

Stejně tak rostou gigantické obchodní domy GLOBUS, MARKO, OBI a pod., které stejným způsobem zlikvidují drobné prodejny potravin a smíšeného zboží, sloužící nám téměř v každé ulici. Pan Dlouhý i Klaus ještě před rokem tvrdili, že propad zahraničního obchodu 160 mld. a v tržním hospodářství naprosto normální jev. Takové projevy naše občany čím dál více uváděly v údiv, neboť doposud byli přesvědčeni, že zajistit si životní úroveň je možno jen poctivou prací a každodenní výrobou určitých hodnot a vyšší produktivitou výrobního systému.

Dnes však víme, že můžeme pracovat a životní úroveň se nemusí vůbec zlepšovat. Vše je dnes odvislé od úvahy a záměru bankovních, finančních a burzovních makléřů, kteří, když se rozhodnou, tak „do rána rozhoupou měnový systém v kterékoliv zemi světa a tím rozhodnou o poklesu kurzu měny v některé zemi vůči dolaru či marce. A tak nám od jara do podzimu klesla naše česká koruna ze 16 na 20 Kč za 1 DM. A žádná jistota do budoucna. Jen odůvodnění klesání hodnoty koruny pro občany se každý měsíc mění, aby se lid bavil a dohadoval a nějak si zvykl na tu stálou plíživou měnovou reformu., kdy zítra si za svůj plat či úsporu koupíme méně než včera. „Léčba Klausem“ se tomu přece již několik let říká. V kterých lázních si

tuto léčbu přeléčíme? Prý na Bahamách - tam dle denního tisku si můžeme jeden týden koupit od pana Koženého české nákladní loď, další týden se nám nabízí k odkoupení „české království“. Jen to chce maličkost - složit kauci ve výši 500 mil. Kč. Neuvěřitelné...

Důsledkem výše uvedeného ze státní i obecní rozpočty se nenaplní v letošním roce jak bylo ohlašováno začátkem roku. Současně se zvyšují ceny stavebních materiálů, energií atd. Zvyšují se ceny stavebních prací a dále klesá objem stavební výroby. a tak i do bílovecké pokladny přitéká méně peněz z daní, stavební firma Mittag na jaře ohlašuje obci, že si v letošním roce odkoupí jen 40% pozemků původně sjednaných. Obecní zastupitelstvo v polovině roku reviduje své záměry a rozhodlo nezahajovat další plánované akce. A v zájmu dokončení rozestavených staveb musí zintenzivnit činnost v zajišťování všech druhů finančních příjmů.

V červenci přichází zátopy i do naší obce a dochází nejen ke ztrátám a poškození majetku našich občanů, ale také k dalším nepředvídaným výdajům obce.

Po celý rok tak vlastně členové obecního zastupitelstva na jedné straně hledají cesty k řešení vzniklé situace a současně musí téměř denně vysvětlovat našim občanům, proč se příslíbené stavby v jejich okolí nebo přímo na jejich ulici nerealizují. V roce 1997 byly podmínky při řízení obce velice složité.

A co v těchto podmínkách jsme společně zvládli?

- Inženýrské sítě a obslužné komunikace na Polance byly dokončeny
- První etapa „ horní“ příjezdové komunikace na Polance byla dokončena a zprovozněna.
- Druhá etapa „ dolní“ příjezdové komunikace po vyřešení všech majetkoprávních vztahů byla zahájena.
- Dokončeno 18 obecních nájemních bytů, objekt A2 a předáno uživatelům
- Zahájena výstavba 18 obecních nájemních domů v objektu A3.
- S ročním zpožděním provedena úprava místních komunikací na Havlíčkově ul. u TUSCULUM, na Táborském návrší, k Eberhardovým na Fügnerově nábřeží.
- OZ přispělo na opravu střechy sokolovny.
- Generální oprava el. instalace a osvětlení v kulturním domě.
- Dokončeny dva obecní byty nad zdravotním střediskem MUDr. Fajkuse
- Dokončena rekonstrukce zdrav. střediska ženského lékaře
- Byl zakoupen dům p. Vladislava Kaly na Žižkově ul. a tím obec získala poslední nemovitost na návsí, což bylo podmínkou k zadání vypracování projektové dokumentace, která bude řešit centrum obce.
- Byl získán vojenský prostor do majetku obce na základě výběrového řízení
- Byl vyrovnán dluh u inženýrských staveb Brno za dokončení rekonstrukce Jiráskovy ul. ve výši 1 mil. 700tis. Kč.
- Byl zajištěn materiál pro oplocení areálu kynologického klubu u ČMPK.
- Bylo zokoupeno nové kanalizační potrubí z PVC na opravu povrchové kanalizace z Mladov do Svitavy (práci provedla rodina Židkova a Vávrova)
- Byly instalovány rolety do oken proti slunci v mateřské i základní škole
- Byly instalovány nové el. bojler v MŠ po havarii centrálního bojleru (provedl ihned po havarii p. Václav Ondrůj se svými uční), stavbu dozoroval p. Jaroslav Bílek
- Byl proveden úklid tří skládek zeminy a výkopků z různých staveb na okraji obce

- Byl proveden úklid a oplocení části obecního pozemku za autodílnou u nádraží
- Byla provedena oprava podlahy v knihovně
- Byly získány finanční prostředky na půjčky občanů do výše 50tis. Kč, úrokováné 3%, kteří byli postiženi povodní. Délka půjčky 5 let

Co jsme nezajistili pro nedostatek finančních prostředků:

- Vodovod v Poděbradově ulici
- Inženýrské sítě na ulici Vodárenské
- Dokončení příjezdové komunikace na Polanku - 2. etapa
- Rekonstrukce Kratinovy ulice včetně kanalizace
- Rekonstrukce povrchu komunikace v ul. S. K. Neumanna
- Konečná úprava školního dvora ZŠ
- Zahájení výstavby kanalizace na levém břehu Svitavy
- Zahájení provozu MHD zabránil požadavek DPmB o finanční vyrovnání ztrát ve výši 1 mil. Kč za jeden rok

V obci, díky soukromým podnikatelům, byly zřízeny 2 nové obchody: Domácí dílna a potřeby pro domácnost, Žižkova 47 - zřídila pí Pavla Doležalová. Ve 2. poschodí bývalého nák. střediska byla otevřena lékárna společnosti NOVA PHARM CS. Lékárna po přechodném uzavření bude od 1.1. 1998 opět v provozu.

Vedení škol zajišťovalo mimo pravidelné vyučování tradiční vystupování dětí na různých akcích v obci. Jen Pohádkový les se neuskutečnil z důvodu nařízené karantény OHES Brno - venkov.

Knihovna díky p. Kuderovi rozšířila výpůjční dobu i na soboty.

Klub důchodců uskutečnil i v letošním roce zájezdy za krásami naší vlasti, pořádá přednášky a besedy.

Klub mladých mimo jiná vystoupení cimbálové kapely Moravský kalíšek uspořádal 15. 11. 1997 Martinské hody, kam pozval v krojích oblečené děti z MŠ, které zatančily moravskou besedu. Zúčastnily se i děti ZŠ pod dohledem pí. uč. Fruhwirtové a pí. uč. Wawraczové.

Poděkování patří všem, kteří se přičinili o zdárný průběh těchto hodů a těšíme se již na příští v r. 1998.

28. 11. 1997 se v kulturním domě sešli na pozvání obecní rady hasiči z Bílovic a všech okolních obcí, kteří pomáhali našim občanům v době povodně. Jménem okresní povodňové komise jim poděkovali její předseda ing. Mojmír Pehal, vedoucí referátu ŽP Okresního úřadu Brno - venkov. Za hasičský záchranný sbor okresu Brno - venkov promluvil jeho ředitel pplk. Antonín Osvald. Všem jménem našich občanů poděkoval starosta p. Kleveta. Večer zpřijemnil lidovými písněmi Moravský kalíšek.

I v letošním roce probíhaly přátelské styky s Českou besedou v Rijece. Po červencovém uvítání členů besedy v Bílovicích se uskutečnila jednodenní návštěva našeho senátora Dr. Dočekala v Daruvaru, středisku české menšiny v Chorvatsku a to na pozvání poslance chorvatského parlamentu p. Stárka a starosty Daruvaru. Těto návštěvy se zúčastnili za obec starosta p. Kleveta a člen rady B. Kousalík. 16.12. 1997 se uskutečnilo v Daruvaru setkání českých podnikatelů s Chorvatska s ředitelem Obchodní komory Brno p. ing. Petrem Bajerem. Tamější českou školu navštívila ředitelka naší ZŠ pí. Helena Bajerová.

Vilém Kleveta, za Obecní radu

Žádáme občany, aby odklidili z ulic a chodníků vraky os. aut tak, aby zimní údržba mohla při odmetení sněhu všude dobře projíždět.

Zimní údržba bude zajišťována dvěma firmami a to: protahování pluhem na místních komunikacích a sypání šterkem či solí na příjezdové komunikaci na Polanku - Telemuez s. r. o. Brno.

Úklid sněhu na schodištích a chodníku od Obřanské nad kostelem k Nákupnímu středisku a na Žižkové ulici, dále pak chodník od kult. domu přes lávku na Fügnerovo nábřeží - zajišťuje firma Věžník- Brno.

Úklid sněhu na místních komunikacích - na Táborské návrší, k Eberhardovým, k Volavkovým - zahradnictví bude zajišťovat pan Svoboda Vladimír z Fügnerova nábřeží.

Příspěvky do dubnového čísla Bílovického zpravodaje předejte na OÚ nejpozději do **30. března 1998**. Pozdější odevzdané články nebudou otištěny.

V Bílovickém zpravodaji rádi otiskneme Vaši reklamu, inzeráty, poděkování, vzpomínku a pod.

ŠKOLNÍ

Vánoční postřehy žáka základní školy

VÁNOČNÍ STROM

Vánoční strom Rudofa Těsnohlídka je dlouholetou tradicí v Bílovicích. tak jako loni a předloni, tak i letos se z našich lesů odebral velký jehličnan, aby mohl stát nazdoben na náměstí Svobody v Brně. U vánočního stromu se každoročně konají představení a zpívají koledy.

Na rozloučení s vánočním stromem v úterý 25. listopadu 1997 u Myslivny Lišky Bystroušky přišlo mnoho lidí.

Pan starosta Bílovic a pan místostarosta Brna - střed měli krátký proslov. Děti zaspívaly písně Rudolfa Těsnohlídka a pěkné koledy. Trochu pršelo a bylo zataženo, ale jak se zdálo, v té krásné atmosféře to nikomu nevadilo. A nakonec se jelo do Brna s krásným velkým zeleným stromem.

Zpracováno podle sloh. prací M. Šindelky 9.tř., P. Tykala 7.tř., E. Opletalové 7.tř.

KERAMICKÉ BETLÉMY

Keramiku máme v úterý s paní Liškovou a ve středu s paní B. Matalovou. V první keramice za tento školní rok nám paní Lišková řekla, že se blíží Vánoce a vyrobíme si betlém. Začali jsme figurkami a ovečkami. Figurky jsme si vytvořili velmi jednoduše. Nejdříve jsme si vyváleli z hlíny malé plátky asi půl centimetru silné. Smotaný plátek do kužele sloužil jako plášť. Potom jsme přešli na hlavy postavíček. Vyváleli jsme si kuličky tak, aby se hodily na postavíčku. Na hlavičku postavíček jsme mohli přilepit klobouk nebo šátek. Mohly být i takové postavíčky, že nesly truhličku, rybu nebo i náši.

Ježíška jsme zpracovali tak, že ležel v jeslích na seně. Jesle byly jako postýlka. Seno z hlíny bylo vymáčknuto starým lisem na česnek. Josefa a Marii jsme udělali se svatozáří.

Tělo oveček vypadalo jako malý bochníček chleba. Hlavu jsme přilepili nahoře k tělíčkuaq z hlavičky jsme vymáčkli malá ouška. Na tělíčku jsme nakreslili čárky, jako by to byla vlna, na konci tělíčka byl obrys ocásku. Modelovali jsme i voly, kozy a jiná zvířátka.

S paní Matalovou jsme dělali větší a složitější postavičky, začali jsme již na konci loňského školního roku.

Modelovali jsme z jednoho kusu hlíny. Nahoře jsme oddělili tělo od hlavičky krkem. Na hlavě jsme nakreslili obličej, vlasy a někde i vousy. Mohli jsme udělat klečící, sedící a stojící postavičky. Některé mají hůl nebo nesou truhličku a další dary. Ovečky jsme dělali stejně jako s paní Liškovou.

Paní Lišková a Matalová mají různé techniky, ale obě jsou velmi hezké. Betlémy si můžete před vánočními prohlédnout v hale školy.

Lenka Mohelská, 7. tř.

UKÁZKY LIDOVÉ UMĚLECKÉ TVOŘIVOSTI

Dne 13. listopadu 1997 se v hale naší školy konala výstava lidové umělecké tvořivosti. Tři paní nám ukazovaly, jak se tkají kravaty z vlny, tvarují ozdoby z těsta a vyrábějí figurky z kukuřičného šustí. Výstava se mi líbila.

Jan Čupa, 7. tř.

VÁNOCE

Vánoce jsou svátky klidu a míru, kdy se strojí stromeček a peče cukroví. Hlavně mají děti rády, když se jde pro kapra. Nejdůležitější den je 24. prosinec, kdy je všechno úplně čisté a vyleštěné. Když se peče cukroví, všude to krásně voní, prostě jako jen o Vánocích. Celý den děti čekají s napětím na tu velkou událost, která prokukne večer, když už bude obloha celá černá. A jak to probíhá? Napřed se rodiče s dětmi navečeří z toho kapříka, kterého maminka usmaží. Pak jdou s maminkou do pokojíčku a čekají, až zazvoní zvoneček. Když zazvoní, jdou pomalu k zavřeným dveřím, kde je stromeček. Jak dveře otevřou, stromeček svítí, je krásně ozdoben, prskavky září a hlavně je, že pod stromečkem je spousta velkých i malých dáreků. a co dělají nakonec děti? Šťastně rozbalují dárky a jsou překvapenější a překvapenější. Jsou šťastní bez sebe.

P. S. Rodiče taky.

Eliška Opletalová, 7. tř.

VÁNOCE

Bylo vánoční odpoledne a já si kreslím betlém. Maluji Marii a stádo krav. Teď kreslím betlém a Ježíše. Měl Ježíšek oblečení nebo ne? Přemýšlím. Nakonec jsem mu to oblečení přece jenom namaloval.

Teď musím nakreslit tři krále. Kreslím prvního, ale moc se nepovedl, ale ta korunka ano. Kreslím druhého. Ten se mi povedl, raduji se. Kreslím třetího. Než jsem ho nakreslil, byl večer.

V televizi dávají zrovna pohádku, tak se jdu na ni podívat. Pohádka je o Sněhurce a sedmi trpaslicích. Zrovna se zlá čarodějnice ptá zradla: „Kdo je na světě nejkrásnější?“ „Ty jsi krásná, ale Sněhurka je krásnější!“ Až skončila pohádka, dostal jsem velký hlad. Bude už kapr? Ne! Šel jsem se podívat pod stromeček, ale dárky

tam zatím nebyly, šel jsem se tedy najíst. Měli jsme kapra. Taťka náhle vstal a šel do pokojíka, vrátil se a jedl dál. Až jsme dojedli, řekl: „Potkal jsem Ježíška.“ Ale já věděl, že ty dárky tam dal on! Šel jsem se podívat. Pod stromkem bylo hodně dáreků pro mě, taťku i mamku. Vánoce se mi líbily.

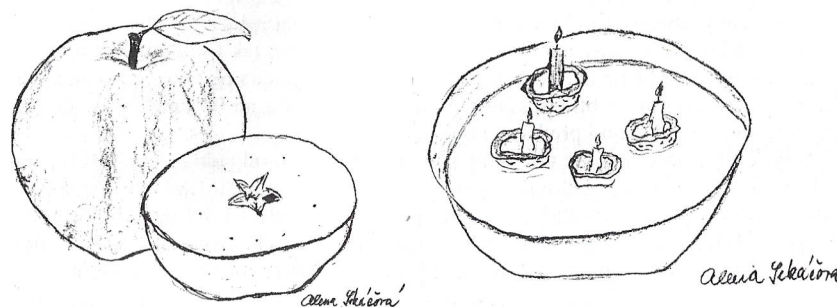
Lukáš Muselík, 6. tř.

VÁNOCE

Proč jsou vlastně Vánoce nejkrásnější svátky v roce? Asi proto, že jsou to dny pohody a klidu, že v sobě skrývají sladká tajemství a že nám poskytují pocit bezpečí a teplot domova.

A co ještě máme na Vánocích rádi? Snad to, že je sněh, dá se sánkovat a lyžovat, i když je venku zima, všichni si rádi užívají zimních radovánek. Některé staví sněhuláky, jiní chodí bruslit a všichni se těší na Štědrý den.

Věra Kousalová, 9. tř.

ZIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Zahlíjí nás odpady?

Určitě jste se někde setkali s čánky nebo jste viděli v televizi zprávy o odpadech, o jejich zvyšujícím se množství, o způsobu jejich likvidace, případně i využívání ve světě i u nás.

Tento problém se dotýká nás všech, našeho nejbližšího okolí, ekologie a v neposlední řadě i zdraví a estetiky. Jistě se mnohým z Vás nelíbí stále se zvyšující poplatky za likvidaci odpadu, nelíbí se Vám však i různé černé skládky, hromádky kolem řeky a na okrajích lesa, zanesené příkopy, ale také se Vám nelíbí spalování listí, trávy, odřezků ze dřeva a v neposlední řadě i pálení umělých hmot a jiných odpadků na zahrádkách a volných prostranstvích.

Co může každý z nás udělat, aby nedocházelo k těmto jevům? Musíme všichni umět dobře s odpady hospodařit, musíme vědět, co můžeme případně pálit, co máme odkládat do popelnic nebo kontejnerů, my zde „na venkově“ máme i tu možnost některé odpady kompostovat.

V letošním roce se Parlament České republiky usnesl na novém zákoně o odpadech (č. 125/97 Sb.), který řeší všechny povinnosti, práva, pravomoci a působnosti právnických a fyzických osob, ministerstev a právních úřadů a také obcí v oblasti nakládání s odpady. Obec podle tohoto zákona, který začne platit od 1. 1. 1998 má za povinnost mimo jiné vyžadovat od fyzických osob prokázání toho, jak s komunálním odpadem naložily. Postihy a pokuty za neplnění povinností vyplývajících ze zákona budou přísnější než doposud.

V Bílovicích již několik roků vede Obecní úřad přesnou evidenci u všech občanů, podniků i organizací, jak hospodaří s odpady. To v praxi znamená, že víme, kdo vlastní popelnicí, kdo platí za odvoz odpadů, kdo po večerech tajně odnáší nebo odváží odpadky sousedům do popelnic, kdo tajně ukládá staré kusy nábytku, televizory, staré matrace do kontejnerů za hřbitovem, který je určen pro docela jiný odpad. Tvrzení některých občanů, že žádný odpad nemají, se určitě nemůže setkat s kladnou odezvou u těch poctivých, kteří odpad legálně likvidují a mohou právem poukazovat na to, že právě ti, co popelnice nevlastní a neplatí za zneškodnění odpadků, jsou původci oněch hromádek a černých skládek v našem okolí.

Na všechny občany se Obecní úřad již několikrát obrátil s výzvou k zamezení černých skládek jak na zasedáních obecního zastupitelstva, tak i v Bílovickém zpravodaji, aby byla sjednána náprava. Uvažujeme také, že jména občanů i právnických osob příště zveřejníme v bílovickém televizním vysílání a na úřední tabuli, aby se zastyděli sami před sebou i před spoluobčany.

A nyní informace, jak to bude se svozem komunálního odpadu v roce 1998.

Pro rok 1998 má obec Bílovice uzavřenou smlouvu s firmou RSS Ekologie, s. r. o. Brno, Ponávka 2. Je to tatáž firma, která odváží odpady i v letošním roce. Četnost svozu bude probíhat podle potřeb v cyklech týdenních, čtrnáctidenních a měsíčních. Ceny za svoz jedné popelnice o obsahu 110 litrů za rok jsou následující.

1 x týdně	t. j. 52 svozů za rok	1200,- Kč
1 x za 14 dnů	t. j. 26 svozů za rok	600,- Kč
1 x měsíčně	t. j. 12 svozů za rok	300,- Kč
jednorázový svoz		35,- Kč

Doporučujeme občanům, kteří mají málo odpadu a používali známky (visačky) na odvoz jednotlivých popelnic, aby se zaměřili na cyklus 1 x měsíčně, t. j. 12 svozů za rok. V tomto případě vychází cena odvozu jedné popelnice 25,- Kč.

Pro odvoz 1 x za 14 dnů bude pravděpodobně svozovým dnem tak jako doposud pátek v lichém týdnu.

Pro odvoz 1 x měsíčně bude svozovým dnem vždy pátek v prvním lichém týdnu v měsíci.

Známky (nálepky) se začnou prodávat po vyhlášení v místním rozhlase.

Doufáme, že se nám společnými silami podaří zlepšit pořádek v obci, aby prostředí, ve kterém žijeme bylo hezčí a mohlo důstojně reprezentovat kraj Lišky Bystroušky a lesů, vod a stráňí.

Vlasta Klevetová, pracovnice OÚ

Charita

Často bývá otázka, co vlastně ta Charita je, jaký má význam, čím se zabývá. Z toho jsem usoudila, že široká veřejnost není dostatečně informována. Pokusím se tento nedostatek napravit.

Původní význam slova charita (caritas) je chápán jako projev milosrdné lásky k bližnímu. Cílem je péče o lidi staré, nemocné, opuštěné, chudé, tělesně a mentálně postižené bez ohledu na příslušnost k rase, národnosti či náboženství. Lásky k bližnímu by však měla být spojena s láskou k Bohu.

Charitní služba vychází z evangelí Nového zákona, kde se na mnoha místech vyskytují výzvy k milosrdenství. Jako příklad cituji z evangelia sv. Matouše (Mt 24,35-36):

Neboť jsem měl hlad, dali mi najíst,
měl jsem žízeň, a dali mi napít,
byl jsem cizí, a ujali jste se mě,
byl jsem nahý, a oblékli jste mě,
byl jsem nemocen, a navštívili jste mě,
byl jsem ve vězení, a přišli jste ke mně.

Ža tuto pomoc by neměl člověk očekávat odměnu.

Slovo charitní má dnes ještě další význam. Označuje zařízení římskokatolické církve, jehož prostřednictvím tato církev naplňuje v praxi poselství evangelia. Tato zařízení mají svůj řád, stanovy, organizační a územní strukturu.

Katolická charita pracuje po celém světě a naše Česká katolická charita oslaví v příštím roce 80. výročí své existence. Do roku 1948-50 se Charita formovala, rozvíjela charitní systém v mnoha ústavech, domovech a školách v celé ČSR. Všechny služby byly na vysoké úrovni. Po roce 1948 stát násilně převzal celý systém a veškerou činnost zredukoval na prodej náboženských potřeb, výrobu hostií a mešního vína a správu domovů, do kterých byli internováni duchovní a řeholní sestry. 3. etapa nastává po r. 1989, kdy se mění i vedení Charity. Začínají vznikat a rozvíjet se oblastní a farní charity.

Česká katolická charita je sdružením charit v ČR. Její strukturu tvoří dvě arcidiecézní charity (Pražská a Olomoucká) a šest charit diecézních. Další články jsou charity oblastní a farní. Naše farnost patří do Brněnské oblastní charity, založené již v r. 1921.

Nyní se pokusím nastínit velmi zhruba práci naší Oblastní charity.

Posláním je služba a pomoc v nouzi lidem v Brně a okolí, proto Charita vyvíjí činnost v širokém spektru sociálních oblastí. Je to v podstatě několik projektů.

Poskytuje službu lidem mentálně postiženým, k čemuž slouží dům s názvem EFFETA se sídlem v Líšni. Je to denní zařízení pro děti a mládež od 7 do 26 let s mentálními postiženími. Kapacita 33 míst je plně vytížena.

Dalším úspěšným projektem je pomoc matkám s dětmi, které se ocitly v bytové a sociální tísní. Je to domov sv. Markéty ve Staňkově ulici. Tato pomoc je poskytována na dobu nezbytně nutnou, nejdéle však na 1 rok. Pobyt je doplněn sociálním programem a poradenskou pomocí. Zatím je k dispozici 19 bytů, z nichž jeden je vyčleněn k nouzovému přespání. Jsou zde také 4 byty pro staré spoluobčany. V roce 1996 využilo služeb Domova 117 maminek s dětmi dlouhodobě ubytovaných a nouzového přespání 155 maminek s dětmi.

Důležitou složkou je charitní ošetrovatelská a pečovatelská služba. Jde o poskytování komplexní péče pacientů v domácím prostředí, kteří by jinak pro svůj zdravotní stav museli být hospitalizováni. Součástí léčby je i možnost zapůjčení kompenzačních a rehabilitačních pomůcek. V roce 1996 tuto službu zajišťovalo 30 zdravotních sester a pečovatelek pro 516 klientů. Výše poplatku byla odvislá od výše důchodu.

Projekt „Pomoc vězňům a lidem bez domova“ nemá ještě důkladné zázemí — chybí ubytovna. Středisko této pomoci je na Karlově ulici. Ideou je nabídnout lidem bez domova nebo ve výkonu trestu pomocnou ruku, přesvědčit je o tom, že má o ně někdo zájem a podpořit je v úmyslu začít normálně žít. Je zřízeno denní centrum, které nabízí vykonání osobní hygieny — vykoupat se, oholit se, případně vyměnit si čisté oblečení, možnost jednoduché stravy a jednoduchého ošetření. Tento servis umožní lidem bez domova stát se, i když jen na několik dnů, normálním člověkem, kolem kterého se nebojíme na ulici projít. V r. 1996 byly tyto služby poskytnuty 1089 osobám.

Pomoc vězňům v kuřimské věznici se zajišťuje formou písemného kontaktu.

Oblastní charita také poskytuje sociálně-právní poradenství.

Práci farních charit zajišťují dobrovolníci a je zaměřena na charitativní sbírky, adopce na dálku (t. zn. že farní charita nebo jednotlivec přispívají na výživu a vzdělání vybraných dětem v Jižní Americe a Asii) a podporuje již zmíněné projekty Oblastní charity. Také v naší farnosti pracuje skupina dobrovolnic, která tyto aktivity zajišťuje a při sbírkách se velmi intenzivně zapojuje nejen ostatní farníci, ale i většina bílovických občanů.

Na doplnění chci uvést, že Diecézní charita má své vlastní projekty, o kterých nepíši, ale jeden stojí za zmínku. Je to stavba hospicu v Rajhradě. Mnohým slovo hospic nic neříká, proto uvádím: „Hospic je zařízení, které má životně důležitý význam – nevyčerpitelně nemocným, trpícím a umírajícím i jejich rodinám dávají naději, že mohou poslední chvíle pozemského bytí prožít spolu, lidsky a důstojně. Hospic není čekárna na smrt, nejsou to ani v minulosti neblaze známé „elděny“, v nichž za plentou bojuje lidská samota se smrtí. Jsou to místa doprovázení a smíření, místa, kde tiší bolest fyzickou i duchovní“. Konec citátu – lépe bych to neřekla.

Provoz všech projektů je velmi nákladný. Město Brno všechny tyto aktivity vítá, protože pomáhají zmírnit sociální problémy města a také je dotuje. Finanční prostředky Charita také dostává od ministerstva zdravotnictví a od ministerstva práce a soc. věcí. Provoz dále umožňují provozní výnosy a také dary, kterých není nikdy dost a za které je Charita vděčna. I tak se peněz stále nedostává. (Číslo konta Oblastní charity Brno u Komerční banky Brno: 2008247-621/0100).

Doufám, že se mi podařilo alespoň zhruba vytvořit představu o náročném a obětavé práci všech, kteří v této organizaci pracují.

Jitka Cívková

*****

Český červený kříž, Charita a Klub důchodců děkují všem za peněžité a věcné dary pro všechny potřebné, postižené letošními povodněmi. **Článek o pomoci postiženým uveřejníme v dubnovém čísle.**

Z místní knihovny

Po zavedení pravidelné knihovnické rubriky v bílovické kabelové televizi naše informace ve Zpravodaji prořídly. V zářijové televizní relaci jsem vyzval občany, aby sdělili svoje připomínky, náměty, názory atd. ke knihovně. U několika z nich se trochu zastavíme.

Čtenáři vidí na knižním trhu množství knih, z nich však jen zlomek najdou v bílovické knihovně.

Všechny knihy, které vyjdou, mají jen 3 tzv. konzervační knihovny v republice, které je dostávají ze zákona o povinném výtisku. Čím menší knihovna, tím méně knih si může dovolit koupit a tím víc musí vybírat, přičemž se vždy hledá kompromis mezi kvalitou (náročností) a využitím. Není možno do bílovické knihovny kupovat třeba nejzávažnější díla, jenž by však nenašla čtenáře. A naopak, není možno zaplevelit knižní fond brakem, na to je veřejných prostředků škoda.

Ale co ústavní právo na informace?

Ano, to platí i v knihovnictví. Stále existuje meziknihovní výpůjční služba, kdy teoreticky čtenář kterékoli veřejné knihovny v republice může získat aspoň na limitovanou výpůjční lhůtu doslova kteroukoli knihu, jež vyšla nejen u nás, ale dokonce kdekoli ve světě. Je však zřejmé, že širší využívání této služby by finančně zruinovalo rozpočet každé knihovny. Není to tedy služba zdarma, ale za režijní náklady. Ty činí vnitrostátně spíš desetikoruny (dle složitosti od 10,- do 100,- Kč), v případě mezinárodních výpůjček od 300,- Kč do několika tisíc (!). Takže ano, každý se dřív či později své knihy, pokud o ni vážně stojí, dočká, ale není to bohužel zadarmo a není to ani ihned.

Není výhodnější navštěvovat místo knihovny v Bílovicích např. knihovnu Jiřího Mahena v Brně?

To si musí každý čtenář uvážít. Brněnská KJM má cca milion svazků, ale množství titulů není tak závratné. Kupuje totiž knihy ve 3 až 30 tisících, takže počet titulů se pohybuje mezi 75 až 80 tisíci. No a můžete srovnávat. Jestliže v Bílovicích máme 15 tisíc titulů, pak v KJM jich mají pětinasobek. A porovnejte počet obyvatel Brna a Bílovic. Je jasné, že pokud žádanou knihu v Bílovicích máme, dočká se jí čtenář několikrát dřív než zájemce v Brně. Bohužel, je však mnoho knih, které u nás prostě nejsou . . .

Máte dost peněz na nákup knih?

Rozhodně by jich mělo být víc. Ceny knih po r. 1989 vzrostly o 218%, naše prostředky jen o 95%. Ale přesto není situace zcela tragická. S účinnou pomocí obecního úřadu jsme např. loni do našeho fondu zaznamenali přírůstek 386 svazků, a to jsou dva skoro plné regály, nebo jinak asi 9,2 m dlouhá řada.

Řada čtenářů vítá sobotní odpolední výpůjční dobu, někteří se však diví, že dosud nemáme počítač.

Ano, počítač zatím nemáme. Opět ale jde o výši investice ve srovnání s přidělenými prostředky a nakonec i efektivitou využití. Větší městské knihovny v okrese už počítače mají, u nás však stále dáváme přednost nákupu nových knih a časopisů před tímto technickým vybavením. Kdybychom si měli zakoupit výpočetní techniku jakou mají např. v Kuřimích, nemohli bychom asi 2 roky koupit žádnou novou knihu. Ledaže byste věděli o nějakém sponzorovi, který by tuto investici knihovně uhradil.

Bylo by krásné mít např. CD-ROM, ale víme, že nejde jen o počítač, každý titul (např. encyklopedie) stojí navíc kolem tisícovky. A to je zatím pro nás příliš mnoho. Počítač sice zatím nemáme, ale knihovna stále udržuje nadprůměrně obsáhlý systém katalogů a tematických seznamů, takže orientace ve fondu snad postačuje dobře.

Ale že budoucnost patří počítačům, o tom není sporu, je to jen otázka času. Za nějaké desetiletí budou i v každé domácnosti. Bude možno propojit katalogy a databáze v různých knihovnách a občané do nich budou moci vstupovat 24 hodin denně. Právě sítě knihovnických databází se stanou jakousi páteří veřejně přístupných informací, jejichž umožnění uvádí i naše Ústava.

Služba pro imobilní občany.

Možná to knihovna zatím příliš hlasitě nepropagovala, ale tato služba je samozřejmě možná. Jestli znáte ve svém okolí občany, kteří jsou nepohybliví, nemohou se do knihovny sami dostavit a ani v jejich okolí není nikdo, kdo by jim knížky z knihovny nosil, dejte zprávu do knihovny, zajistíme donášku knih domů. Tato služba už funguje k plné spokojenosti několika čtenářů.

Závěrem přeji všem občanům pěkné vánoce a po novém roce mnoho zajímavých setkání s knihami.

Miloš Kudera, knihovník

Kterak uspořádati (a ve zdraví přežít) hody

Vážení přátelé,

pokud by vám někdo tvrdil, že Bílovice nejsou v žádném směru světově uznávanou obcí, nevěřte mu. Mluví z něj buď neznalost nebo závist nebo (a to nejčastěji) obojí. Pravda je taková, že kdyby se konalo světové mistrovství o to, která obec uspořádá více hodových slavností do roka, aspirovaly by Bílovice dlouhodobě na titul světového šampiona. Je sice mnoho míst, kde se hody konají, ale tak jako u nás, 2x do roka, nikde.

Krojovaná chasa.

Foto: Ing. Vít Kratina, st.

A proto, když se letos jedny, ze všech dvou hodů, jaksi odmítly konat a byl tudíž ohrožen náš primát, rozhodla se skupina nadšenců vzdorovat světové konkurenci a uspořádat hody nové a jiné, zkrátka hody **Martinské**.

Co takové hody vyžadují? Především partu lidí, kteří nehledí jen na sebe, dále něco odhodlání, ale zejména úvodní rozhodnutí, že do toho jdeme.

Tak skupina by zde byla a to zajímavé, nijak neorganizované seskupení mladých lidí, kteří původně „jenom“ chodili na hody, ale pak se začali pravidelně scházet, vymýšlet různé kulturně-spoolečensko-sportovní akce, prozatím pohříchu pro vlastní zábavu a ještě mezitím stihli založit jakýsi folklorní minisoubor. A nějaké to odhodlání jim rozhodně nechybělo. Zbývalo tedy jediné: úvodní rozhodnutí. To provedli manželé Olejníčkoví strohou větou. Hody budou. Patřil jim za to náš dík i když v tu chvíli ještě netušili, že si tím nadělali asi tolik práce navíc, jako celý zbývající kolektiv dohromady.

Nevím, jestli jste někdy někdo zkoušel organizovat hody. Já ne. A možná to tak bylo lepší, poněvadž kdybych jenom tužil do čeho se hrme, nikdy bych na to nepřistoupil. Nejde totiž jen o to, jak si možná mnoho lidí myslí, obléci pár osob do krojů a zajistit muziku. To se začíná s takovými problémy jako kde sehnat litrové lahve, případně „decovky“, koho posadit k lístkům či do šatny, jak zajistit tombolu, zda chodit vůbec zvát na hody, když téměř mrzne, kde a jak sehnat víno (případně kdo ho bude prodávat), ale zásadní otázka zní, jak neprodělat. Když k tomu přičteme ještě takové maličkosti, jako že sál obecní hospody týden před akcí připomínal spíše zříceninu hradu a to po výbuchu granátu, nebo že „najednou“ nebyly předem domluvené rozmarýny, dokážete si jistě představit radostnou až rozjásanou atmosféru v našem týmu. Nakonec ale v sobotu 15. 11. dopoledne bylo vše připraveno, dokonce i obecní hospoda vypadala po rekonstrukci k světu a hody mohly začít. (I když například příhoda o tom, jak jel pan Milan Trnka pro víno, se bude tradovat ještě asi hodně dlouho).

Hlavní pár tvořili Eva Špatná a Jirka Štancl, kteří byli jako tradičně demokraticky zvoleni a jako tradičně, proti své vůli. Nicméně jim nezbylo, než z rukou pana starosty přebrat hodové právo. Obecní úřad totiž hody organizačně zastřešoval a celou dobu příprav nám vycházel vstříc.

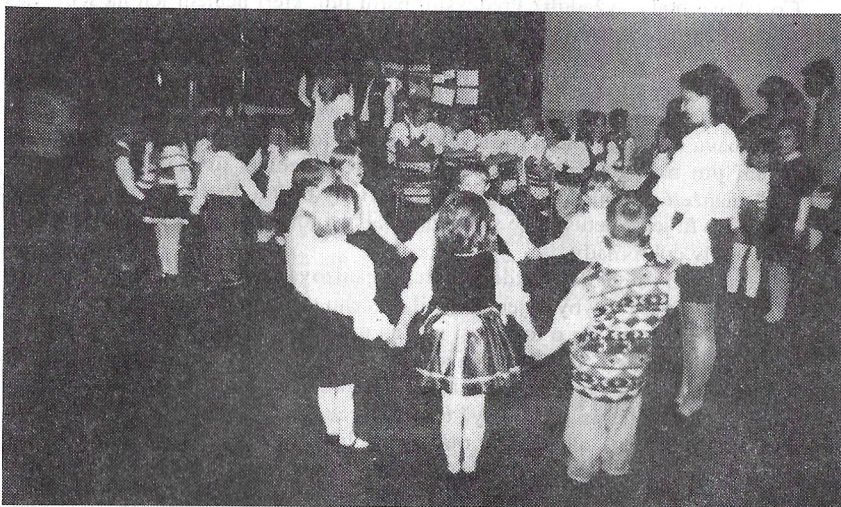
Co dodat k průběhu hodů? Velmi nás potěšila mateřská školka, která předvedla Moravskou besedu. Základní škola zase uspořádala pro děti různé atrakce, za což jí také patří náš dík. Krojová chasa se snažila udržovat dobrou zábavu, Moravský kalíšek hrál jako o život a do toho všeho si ještě vložte více než bohatou tombolu nebo dražbu husy a vyjde vám, že Martinské hody se každopádně povedly. Nebylo by to ovšem možné bez podpory okolí, sponzorů, známých či rodičů, zkrátka velké spousty lidí, na jejichž pouhé vyjmenování by nám tento článek nestačil. Nicméně chceme ještě jednou všem, kterých se to týká říci jedno velké DĚKUJEME. (I když někteří lidé, by si zase na druhou stranu měli uvědomit, že když už nic nedělám, neměl bych alespoň těm druhým, kteří se o něco snaží, otravovat život. Zkrátka blbě nekecat).

Odměnou nám ale nakonec byl slušný osobní, ale hlavně finanční zisk, který jsme se rozhodli dílem věnovat základní a mateřské škole a dílem ponechat na ušití dalších bílovických krojů. Věřte tedy, že jsme ještě nevystříleli všechny prachy a v budoucnu se ještě, na nějaké akci pořádané stejnou skupinou lidí, potkáme. A tak jen doufám, že jsme alespoň trochu přispěli ke zvýšení kulturní úrovně naší obce a důstojně navázali na Martinské hody, které před válkou v Bílovicích pořádal, jak

jsme zjistili, hasičský sbor.

A kdyby jste někde náhodou potkali Ing. Michala Krále, pozdravujte ho. Tento člověk si totiž kvůli hodům nechal nabourat i vlastní automobil.

Děti z mateřské školky při besedě.

Foto: Ing. Vít Kratina starší

Závěrem ještě dovolu malou opravu, nesouvisející s tímto článkem. V minulém čísle Zpravodaje byla nechtěně otištěna informace, že divadelní představení „Sněhurka a sedm trpaslíků“, které bylo předvedeno na Den matek a potom ještě našim chorvatským přátelům z Rijeki, jsem režíroval já. Není to pravda a považuji za nutné a slušné připomenout, že celou akci vedla a spoustu nervů na divadle nechala paní J. Farsová, za což jí patří, myslím nejenom můj, dík.

Ing. Vít Kratina mladší

MYŠÍ DÍRA - KRAJ „MÉ“ SKÁLY

Tak jednou, když jsem šel do lesa, našel jsem nádherný kraj, teda spíše místo, kde bych chtěl prožít prázdniny. Není to daleko od naší vesnice, ale je to skála, která se jen tak hned nenajde.

Lezl jsem asi do výše šedesáti metrů. Byla to krkolonná cesta. Někde se to pro obvyčejného člověka nedalo zvládnout. Dala se obejít, a lézt se dalo na druhé straně lépe. Ale to jsem nechtěl. Chtěl jsem jen, abych si dokázal, jak jsem mužný. Nebyl jsem tam sám, byl jsem zde, v těchto místech s nej... kamarádem, i když je o dva roky mladší. Náhle jsme byli nahoře, té skály. Chvilí jsme si sedli, protože nás ten výstup, do tohoto kraje unavil. A tak jak jsme seděli, dívali se před nás, viděli jsme před námi les, který byl ozářen zapadajícím sluncem. Za námi byly stromy, samé borovice. Po naší levé straně, směrem na jih se táhl ještě menší skalní štít a po pravé straně lesy, lesy a lesy. Ale měli jsme z tohoto objevu velký pocit. Takový dojemný. Měl jsem touhu zde strávit prázdniny, ale znáte rodiče.

Byla to krásná krajina, přál bych všem, aby si našli na světě svůj vysněný kraj, kde by byli šťastni tak jako my dva, a taky kde by se mohli vnořit do svého života a odreagovat se od těch problémů, co teď mají.

Milan Bajer, 9. třída

Kaleidoskop vánočních zvyků a kouzel

Mnohé vánoční zvyky a kouzla mají původ ještě v dobách pohanských. Nejčastěji jsou spojeny s pokusem nahlédnout do budoucnosti a z různých znamení vyčíst svůj osud. Jsou jich desítky – od všeobecně rozšířených až po některé krajové a místní speciality. My jsme pro vás vybrali jen některé, převážně takové, jež můžete vyzkoušet i dnes. Ostatně: koho z nás na přelomu roku nenapadne – Co mě asi čeká v roce příštím?

*Běžné je věštění osudu z jablka, rozkrojeného napříč po štědrovečerní večeři. Jasně zřetelná hvězdička jadrince znamená pro příští rok zdraví, počítat se dá i se štěstím a úspěchem. Nehezky jadrinec, napadený navíc červem, je známkou nemoci, neštěstí, zámurku. Jadrinec ve tvaru kříže nikomu nepřejeme – věští velké neštěstí, dokonce smrt.

*Pokud dívka touží zvědět jméno toho, kdo je jí souzen, potřebuje k tomu jablko, nůž (a možná i kalendář se jmény). Jablko musí oloupat tak, aby získala jednu jedinou dlouhou spirálu. Tou pak třikrát zatočí nad hlavou a odhodí ji. Na zemi spirála vytvoří tvar, z něhož lze s trochou fantazie vyčíst písmeno, jímž začíná jméno toho pravého – celé už ovšem musí uhodnout s pomocí kalendáře.

*Oloupané jablko můžeme použít k dalšímu zvyku. Rozdělíme ho na tolik dílků, kolik je osob u stolu, a každý svůj dílek sní. Je to důležité – kdyby totiž kdokoli z přítomných v příštím roce zbloudil (obrazně či doslova), stačí si jen vzpomenout, s kým jedl o vánocích společně jablko.

*Jiný zvyk, který zajistí, že aspoň jedna vánočka „přežije“ vánoční svátky, asi přivítají hlavně děti. Hospodyňka zapeče do vánočky hrachové zrnko – a pak se na vánočku všichni smejí nanejvýš koukat. Načít se může až na nový rok; kdo najde hrášek, na toho se po celý rok bude štěstí a úspěch jen lepit.

*Budoucnost zjistíme také z ořechů, nejlépe vlašských. Louskají se také po večeři a měly by být čtyři. Pokud jsou ve všech jádra pečná a zdravá, lze se nadít zdravý po celý následující rok. Načernalé, vyschlé nebo zkažené jádro větší nemoc – a čím více takových jader je, tím spíš se předpověď splní.

*Závěrem si dovoluujeme připomenout zvyk, jehož účinek se v dnešní době bude určitě hodit všem. Dvě nebo tři omyté a osušené šupinky z vánočního kapra vložte do peněženky a ponechte je tam. Tak byste měli mít jistotu, že v ní bude vždycky dost a nebude vám vadit zvyšování cen ani nájemného. I když...

Jesličky a betlémy

Jsou součástí vánoční tradice. O ty úplně první se zasloužil svatý František z Assisi, který s papežským svolením nechal roku 1223 v italské Perugii upravit chýšku ve skalách na způsob biblického chléva betlémského a sloužil zde slavnostní bohoslužby. Obřad se líbil a postupně se stavení jesliček rozšířilo do dalších zemí. Z církevního prostředí se jesličky a betlémy dostávaly do světského a lidového. Někteří lidoví umělci napodobovali to, co viděli v kostelích, jiní více popustili uzdu fantazii a přidali i to, co viděli ve svém okolí, tedy postavy venkovanů, řemeslníků, pastýřů a ponocných.

K nejkrásnějším na světě patří české betlémy, unikátní i tím, že mnohé jsou pohyblivé. Chcete-li vidět ojedinělou sbírku betlémů, navštivte Třebíč.

Připravila Vlasta Klevetová

KOLEDA - (z latiny) — lidová píseň, původně zaměřena k obřadům zimního slunovratu, později vlivem křesťanství k vánočnímu mýtu o Ježíškově narození. Koledy mají archaické nápěvy a rytmy, formální a obsahové shody mezi Slovany i v širším evropském měřítku.

Tajemkou naší křížovky je začátek známé koledy.

Vyluštěnou tajemku pošlete na OÚ Bílovice nad Svitavou nebo vhodte do schránky TKR v přízemí OÚ nejpozději do 30. 12. 1997. Losování proběhne v bílovičském televizním vysílání na Silvestra. Tři vylosovaní budou odměněni.

O PŘÍSLOVÝCH

Naše řeč oplývá snad stávkami přísloví a úsloví. Mnohé z nich běžně užíváme i dnes, některé už zapadají prachem dávné vzpomínky. Přesto jistě snadno dokážete doplnit následující přísloví a úsloví chybějícími slovy (nápodoba - počet pomlček odpovídá počtu hlásek ve slově, věty jsou seřazeny tak, že začáteční písmena chybějících slov jsou v abecedním pořadí)

- Tichá voda ----- mele.
- Když není ----- doma, myši mají přé.
- Bližší ----- než kabát.
- Z bláta do -----.
- Špatný strom, špatné -----.
- Má ze života ----- na zemi.
- Na hrubý ----- hrubá záplata.
- Nedbá na měsíc, komu ----- svítí.
- Kde není žalobce, není -----.
- Vrána vráně pravý -----.
- Co oko nevidí, to ----- neleží.
- Mluví stříbro, mlčí -----.
- Zahálka plodí ----.
- Mladá lehota, stará -----.
- Ševcova ---- chodí bosa.

*****

Silvestrovský běh do schodů 1997

Přátelé sportu a dobré nálady si Vás dovolují pozvat na 6. ročník „Silvestrovského běhu do schodů“, který bude slavnostním vykročením do 500. výročí založení obce Bílovice nad Svitavou. Běh bude zahájen na schodech u nádraží 31. 12. 1997 v 10 hodin pro děti a pokračovat bude ve 13.30 hodin během dospělých.

Děkujeme všem, kteří jakoukoliv formou přispějí k důstojnému průběhu této akce.

Petr Paulíček za organizační výbor

KOLEDA

* ATAK	1. DÍL TAJEN.	BRATISL FOTB. KLUB	SPZ KARVINE	* CHEN. ZN. FOSFORU	OSO. ZÁJM.	DOTEK MÍČE	ZASE - TO	2. DÍL TAJEN	VLASTNÍ PŘOD- BIZNY
ÚTĚK				ZAPLAVA SEVER. ZVÍŘE					
SPORT. ODVĚTVÍ				PRINA- SI NÁSEP					
ZAPADO ČES. MĚSTO						ZKR. GON. FUNKCE			
SPZ KOŠIC			ZPEVNÍ HLAS SVĚT.STR.				STROP KOUŘ		
ANGL. ZKR. PANÍ				VZKONOSK OPICE VÝKVĚT					
PEČOVÁVAT									
SPZ OSTRA- VY		PŘEDLOŽ. DÁT DO- HROMADY		REC. PÍSMENO UKAZ. ZAJM.			SPZ. UŠTÍ N.D. RTIŠKA MINCE		
PRUH LÁTKY			SPZ LITD MĚŘIC LUTE- CIUMI		DOLEŽITÝ SLOV. DEČ. PATRY NOEMOVI				
TLAM- PAČ						SADA INDIK - NOVA			
ŠEK- NOUT				ZN. OSMIA UKAZ. ZAJM.			INICIRY ROSAKA SPOJIT		
VČELÍ SPOLEČ- NOST			NEZNA- BOZI						
BARVA NA VEJCE			INDIKN. KHEM	SKAPU- LIR GAZECI STROJ					
AŤ ŽIJE					PRODEJ NA INST. MATER.		YPSILON POVOZ. NA SNIH		
ŽERNO- MOŘSKÉ LÁZNĚ					KNÍR			DOM. ZVÍŘE	
TÁHNI MEČ					PLENENO PSA NÁZEV HL. K				
SPOJKA		TISKOVÁ AGENTURA ČR				PŮV. OBYV. JAPON.			
ZKR. TUNY		PRŮZ- RAČNÁ				* ŠKRO- BENÍ			

POMŮCKA: AINU, MRS, OXO, TASTR

Příčiny současné politické situace a její stav u příležitosti výročí 17. listopadu

Vážení spoluobčané.

Z listopadových náměstí a shromáždění před osmi lety jsme se rozešli různými směry a to nám poskytuje svoboda. Na cestě ke svým cílům jsme ušli různě dlouhé cesty, i cíle jsou různé a proto není divu, že jsme si dnes vzdálenější. Mnohdy nemáme čas na přátele, netmělí nás už nadirigovaný způsob života. Můžeme protisobě postavit a srovnat klady a způsoby režimu před listopadem 1989 a nynějším. Můžeme klást různé přednosti, můžeme vyjadřovat i nespokojenost. Jedno je nesporné, dostali jsme svobodu.

Právě z té svobody jsou však někteří lidé unavení, z náročné možnosti předkládat různé názory vedle sebe, z náročnosti hledat správný směr, neupadnout do dezorientace. Nejsme dokonce překvapeni, že lidé, které jsme zvolili do zastupitelských sborů všech druhů a stupňů jednájí často velmi sobecky a ani se nestydí. Že se mezi názory o mezilidských vztazích a toleranci vešla nestydatost a bezohlednost, mnohdy hodnocena jako kladný projev lidské schopnosti, je v současnosti běžné.

Jak využíváme tolik vytožené svobody? Je v našem každodenním životě více pravdy, lásky a spravedlnosti? Uvědomíme si, že morální a mravní hodnoty se nezměnily a stále trvají.

Je nezbytné vrátit se ke kořenům národního dědictví, které se zakládalo na skutečně mravních principech, na úctě ke vzdělání a k práci. Trvalé úsilí o návrat mravních hodnot na něž může být český národ v historii hrdý, je podmíněno vytvořením dobře fungujícího sociálního systému umožňujícího důstojný život všem slušným a poctivě pracujícím lidem. Nutno ukončit etapu ochrany podvodů páchařů ve jménu liberalitace, nedokončených a neuplatňovaných právních norem.

Požadavek „být bližním“ ostatním lidem je snad naléhavější jak v minulosti.

Česká strana národně sociální přeje všem občanům příjemné a radostné prožití svátků vánočních, pevné zdraví, pracovní a životní úspěchy v nastávajícím roce 1998.

RNDr. Josef Skalník, člen předsednictva ústřední rady ČSNS

Charta 97

Vnímající současný stav vývoje společnosti, vydáváme prohlášení:

*Byla vytvořena konzumní společnost, kde hlavní hodnotou jsou peníze, přes které je vše posuzováno. Vychytralost má často přednost před poctivostí, překupnictví před pracovitostí. Cílem člověka není kvalitně odvedená práce, ale rychlý zisk s cílem přizívat se na ostatních.

*Vládnoucí i zákonodárné moci chybějí pokora a pevnost. Stalo se všeobecným zvykem, že přiznat chybu je slaboštví a jednání z pozice síly k získání podpory veřejnosti. Současné složení politické scény vyvolává v mnoha lidech otázku ko-ho a zda vůbec volit.

*Díky aroganci moci, neochotě rychle napravovat chyby, které by jinak musely být veřejně přiznány, došlo k obrovským ztrátám, nekontrolovaným přelivům ma-

jetku, rozšířila se vrstva bohatých s privilegovanými zdroji informací. Vláda hledá cesty k úsporám na úkor občanů, kteří nemají dostatečnou možnost se hájit.

*Opožděné utužování právních norem vede jen ke konzervaci tohoto stavu. Právní stát se tak stává státem alibismu a ti, kteří se již beztrestně obohatili, se mohou usmívat a případně podflet na moci.

*Občan sleduje zveřejněné nepravosti a ptá se, proč být čestným, když nepoctivost a nedodržování slova jsou společenským standardem.

*Neumíme se domluvit, neumíme si naslouchat. Dříve zpracovávala naše národy socialistická propaganda, dnes vládne informační zmatek. Díky egoismu jednotlivců, profesních a zájmových skupin, vážne výměna názorů ve společnosti. Prostředkem vzájemné komunikace se staly, až na výjimky, neosvětlené sdělovací prostředky. Rozvířené emoce zamlžují pravdu a stravují energii nutnou k důslednému řešení problémů.

*Stále vládne materialismus a takzvaný vědecký světový názor. Jsme dokonce tak daleko, že oficiálně pochybujeme o tom, co nepochybně existuje.

*Málokdo plně vnímá celosvětovou ekologickou hrozbu. Informovanost veřejnosti je nedostatečná. Vlády se zdráhají učinit nepopulární, ale nutná opatření, pokud nepocítí tlak zdola. Ten nepřichází.

*Pravda a láska jsou svou kvalitou postaveny proti materii v tichém a úporném boji o duši národa.

Nemůžeme obviňovat jen politiku, protože ta odráží postoje lidí, kteří zvolili její představitele. Veškeré jevy, na které poukazujeme, jsou i projevem nečistot v nás samých.

Nestaňme se národem zlodějíčků, prospěchářů a ziskuchtivců. Nestaňte se příslušníky pasivní, netečné masy, kteří lžou sami sobě a nepátrají po nepravosti v obavě, že při důsledném postupu narazí sami na sebe.

Tato země má za sebou vývoj, jako mákokterá. Prošla stádiem prosperujícího kapitalismu, okupací, zažila pokusy o budování socialismu, po čemž řada západních idealistů teprve touží. Nyní se zmiřuje, protože dosud nenašla svou sebedůvěru, cestu, cíl, svou vizi budoucnosti. Dnes nestačí jen reagovat na potřeby trhu, zjišťovat přijatelnou míru konzumu občanů, udržovat vyrovnaný státní rozpočet a mluvit o cestě do Evropy. Život od nás požaduje víc.

Pokud nepřijmeme a neuskutečneme vizi, kde mravní pevnost, pokora, poctivost a vnitřní síla budou na vrcholu hodnot jednotlivce i společnosti a pokud nenajdeme dostatek přirozených vzorů s těmito vlastnostmi a nebudeme jim naslouchat, naplní se obavy, že jsme historicky zklamali.

Cesta k nápravě existuje. Musíme začít každý sám u sebe. Přijmeme odpovědnost za každou svou myšlenku, slovo i čin. Vytvářejme, naplňujme a udržujme myšlenku světa, ve kterém bychom chtěli žít. Posílujme vzájemnou důvěru a sebedůvěrou vzpomínkou na sílu našich předků, ze kterých vzešli velikáni ducha jako Anežka Česká, Karel IV., Hus, Komenský, Masaryk... Obracejme se více k všudypřítomné Pravdě tak, jak jsme se ji každý sám naučili za svůj život chápat a někdy i poslouchat. Vždyť na počátku bylo, je a bude SLOVO (myšlenka).

Celostátní konference České strany národně sociální uskutečněna 20. září t. r. přijala a plně podpořila prohlášení signatářů CHARTY 97 z 13. září 1997. Signatářé CHARTY 97 sjednocuje snaha o dobrovolné uskupení jednotlivců či skupin sklá-

dající se ze všech vrstev společnosti, z nepolitických i politických kolektivů, o vzájemné propojení všech lidí k hledání jednotných myšlenek vedoucích k záchraně morálních hodnot, k obnově duchovních a přírodních hodnot na Zemi.

Souhlasíš-li s obsahem textu CHARTY 97, pomoz v jeho šíření.

RNDr. Josef Skalník člen předsednictva ústřední rady ČSNS, signatář CHARTY 97

ZE ŽIVOTA ZÁJMOVÝCH ORGANIZACÍ

Dnes už nám sokolovna nespadne...

Tuto a podobnou poznámku bylo slyšet stále častěji. Jen ten, kdo nezažil pohled na protékající vodu ze střechy do tělocvičny - velkého sálu, neuvěří, jak rychle pokračovala několikaletá devastace budovy. Pro podniknutí prvních kroků renovace střechy rozhodl rok 1996, kdy mně bylo naprosto jasné, že nestačí jen nad tímto stavem lamentovat, schůzovat a celou situaci kritizovat. Problém byl samozřejmě ve finanční otázce. Po velkých a složitých jednáních se podařilo během roku zajistit necelý milion korun, šikovnou majitelkou stavební firmy, obětavé pracovníky a dílo se podařilo. Stavba byla předána v srpnu tohoto roku.

V době, kdy se v budově pohybovali pracovníci stavební firmy, provádějící renovaci střechy a kdy nás překvapily nekončící deště, měl tělocvičnu, do které tolik přšelo, pronajatou na tři měsíce holandský ředitel a umělecký vedoucí pantomimy z Amsterdamu pan Will Spoor. Navštívil Bílovice n. Svit. kde si zkonstruoval scénu pro svá tři představení, která předvedl 22., 24. a 26. srpna 1997. Je to člověk velice pracovitý, vitální, plný energie a optimismu. Německé noviny ho představovaly jako velkého životního filozofa. Že byl u nás spokojený a líbilo se mu i v té neútluné budově, svědčí fakt, že je připraven, aby se k nám opět koncem listopadu vrátil. Předataví se nám tentokrát se svými přáteli z Amsterdamu, pro jejichž vystoupení se již dnes připravuje reklama obrovské velikosti, která bude umístěna nad hlavním vchodem do sokolovny. Aby byli holandské hosté spokojeni a dobře se cítili i v prostorách, kde budou zkoušet a mít svá 3 představení (pravděpodobně 3., 5. a 7. prosince 1997), podnikáme ve spolupráci se dvěma malíři maximální kroky pro vymalování a zlikvidování stop po protékající vodě budovou. V polovině listopadu bude vše v naprostém pořádku - prostě tak, jak by mělo všechno do budoucna být.

Zájem o tělocvičnu je trvalý. Přihlásili se i manželé Marečkovi, kteří provozují s několika bílovickými dětmi radiový orientační běh. V teplých a čistých prostorách najdou jistě svoje příjemné chvílky cvičení děti a ženy. V lednu začnou plesy, šebřinky, 2. dětský kameval a tím se bude pomalu vracet po krátkém přerušení život i do naší tělocvičny.

Je to jen docela malinkatá kostečka, ve které jsem nastínila starost i radost s oživením budovy a zamezení pokračující devastace. Letošní výsledek snahy vynaložené energie přinesl své ovoce.

Novou střechou a vymalováním práce v budově nekončí. Budova by nutně potřebovala novou fasádu, okapy, rýnu, vybudování nového sociálního zařízení a různé další opravy. Jednota na tyto práce peníze nemá, ze župy Dr. Jindry Vaníčka neuvážujeme s velkou dotací, dříve naopak. Proto se obracím touto cestou na bílovické sponzory s prosbou o finanční pomoc, která by nám moc pomohla dát postupně budovu do pořádku.

Na závěr chci poděkovat všem, kteří vyvinuli malou, nebo naopak velkou iniciativu pro zrealizování letošní akce.

Jako první, koho jsem v této souvislosti oslovila, byla paní Ing. Svatava Henková. Pomohla nám při nabídce a výběru stavební firmy. V neuvěřitelně krátkém termínu zpracovala podklady, které byly nutno doložit k dopisu, odesílanému do Prahy, jako žádost o hlavní finanční příspěvek na opravu střechy.

Velké poděkování posílám i stavební firmě HCh paní Haně Chlupové, která nám po celou dobu prací vycházela maximálně vstřícně.

Ing. arch. Jaroslavu Fialovi za stavební a technický dozor.

Stavební komisi sokolské župy Dr. Jindry Vaníčka v Brně za finanční velkou pomoc.

Obečnímu zastupitelstvu v čele se starostou panem Vilémem Kvetou, bez jejichž finanční pomoci bychom celou akci realizovali s velkými problémy.

Panu Štefanu Spišiakovi za ochotné dovezení lešení a okamžité smontování v sále.

Panu Jaroslavu Svobodovi a Milanu Čechovi za kvalitní vymalování sálu v rekordním čase.

Panu Vladimíru Drlíkovi za elektrikářské práce.

A všem ostatním, kteří svojí ochotou pomohli náročným pracím dokončit.

A úplně nakonec čistící a úklidové firmě, která provedla úklid následující den po vymalování.

Těmto pracím předcházelo vymalování sborovny. S úklidem a s usazením nových konferenčních stolků a křesílek ochotně pomohla paní Zora Pulíková a její dcera Evička. Takže i jim posíláme touto cestou srdečné poděkování.

Je to početný štáb ochotných lidí, kteří pochopili nutnost udělat maximum pro tuto budovu, která byla přesně před 70 lety postavena a uvedena do provozu. A tak jako my jsme zahájili rekonstrukci střechy v roce 1996, tak i před 70 lety zahájili naši otcové v roce 1926 položením základního kamene stavbu sokolovny.

Většina z Vás se těší, že bude předveden, jako před dvěma lety, před kostelem "ŽIVÝ BETLÉM", který jsem tehdy pro Bílovice zorganizovala. Loňský rok nemohli herci s tímto programem nikde vystoupit pro nedostatek času. Letos a snad již ani následující roky toto představení nevidíme. Dle informace paní Tálské bude Betlém vysílán Čs. televizí na Štědrý den. Před zahájením bude záběr také od bílovického kostela, kde se nám před dvěma lety mladí herci představili.

Milí spoluobčané, pomalu, sychravým počasím se blížíme době adventní a tou budeme pomalu den po dni proplouvat k vánočním svátkům. Dovolte mi, abych Vám za svoji osobu a za členy výboru Sokola popřála jejich prožití v klidu, pohodě a štěstí. Dětem přejeme radost z dárků a do volných dnů hodně sněhu a ledu pro jejich zimní radovánky. A co ještě? Šťěstím, hojností a zdravím požehnáný rok 1998.

Milada Jandová, starostka Sokola

HISTORIE

Z údolí, dědiny i jiného kraje.

Správa lichtenšteinského panství postavila v roce 1909 v Bílovicích u Brna, na okraji Palackého údolí, myslivnu a prvním nadlesním byl v ní ustanoven Jindřich Kandler

Jindřich Kandler

Narodil se 3. 12. 1860 v Hodoníně, jeho otec Karel Kandler (1815 - 1891) narozený v Dobromilicích na Prostějovsku, okresní hejtnam ve Vsetíně a Hodoníně, zemřel v Hranicích, matka Terezie Friedlová (1834 - 1898) pocházela z Hranic, kde její otec Jakub byl fabrikantem a zemřel v Linzi Urfahr. Děd nadlesního Josef Kandler (1784 - 1839), rodák z Petrova u Strážnice byl v Dobromilicích, kde zemřel, ranhojičem. Jindřichova manželka Marie (1867 - 1945) rozená v Žižkově okres Břeclav, nyní Moravský Žižkov, byla dcerou Karla Stiebitze (1829 - 1900); ten byl rodem z Nepomuku, revírníkem v Žižkově a zemřel v Lanškrouně. Děd Felix Stiebitz (1795 - 1869) pocházel z Moravské Třebové, byl revírníkem v Nepomuku, zemřel v Litovli a praděd Josef by purkrabím v Plumlově. Matka Marie Stiebitzové, provdané Kandlerové, Otilie rozená Demlová (1838 - 1917) byla dcerou Josefa Demla, lékaře v Oparově. Bílovecký nadlesní Jindřich Kandler zemřel dobrovolnou smrtí 13. 6. 1925 a on i jeho rodina jsou pochováni v Bílovicích.

Jindřich Kandler byl lesním správcem ve Vápenkách, v Kolonii Strání, nyní Nová Lhota okres Hodonín, kde se před sto lety 2. 12. 1897 narodila jeho dcera Marie. Po čase byl nadlesním v pozořické myslivně Na jezerách, odkud byl přeložen do bílovecké myslivny v Palackého údolí.

Kandlerovi v pěkném zákoutí srostli s přírodou i dědinou. Měli čtyři český vychované děti. Jindřich se z války nevrátil, Marie se provdala za Ing. Mayerhöfera, Otilie za Viléma Koudelku a Karel byl poštovním úředníkem.

Revírník upravil okolí myslivny, vysadil okrasné keře a pro pohodlí výletníků dal k cestě lavičky a stoly. Pod Hradiskem u rozcestí byl od roku 1900 obecní letní výčep a u Pastvé louky se pod kaštaný pořádaly výlety a sokolská veřejná cvičení. Blízko myslivny v milém prostředí hrála venkovská dechovka, bývalo vesele, návštěvy byly četné. Cesta od řeky do údolí byla zbudována v roce 1903, potok nebyl zaklenut, vily pod Plazem v roce 1909 už stály.

Revírníková dcera Marie byla za světové války úřednicí bíloveckého mlýna, pracovala s Alfredelem Zlamalem a účetním Josefem Bobrovským. Spřátelila se s redaktorem Těsnohlídkem a oba společně úřadovali ve mlýně jako členové hospodářské rady, snažili se zvýšit nejpotřebnějším přiděly mouky, brambor aj. Marie, inteligentní dívka korektního chování vypomáhala ochotně starostovy i Sokolu.

Cesta z Dědiny od Taranzových (Těsnohlídek bydlel v domě č. p. 68) kolem kovárny, přes most, Pastvou louku v myslivně a dále do temného, tichého údolí byla pohodlná.

Těsnohlídek chodíval kolem myslivny se svojí ženou Annou a synem Milanem skoro denně, někdy s Pepíčkem Tesařem, bratry Koudelkovými Stanislavem a ak. malířem Frantou a Vilémem i se Sokoly. Na procházkách se svými přáteli poznal Kandlerovu rodinu i myslivnu.

Básník zpíval na stráních Palackého údolí se sokolskými "nezvedenci" písničky, které pro ně napsal. Jarní - Kdyby věděla ta moje milá, Šišová má Šišová, Ej, ta naše lavička, Alej kaštanová podél Svitavy, Hoj, jedou jedou vápenici a o Plazu, stráni nad vilami: " U Bílovic nad tím Plazem, padla zlatá hvězda na zem, padla v oči plaché lani a ta duši odnesla mi. U Bílovic na té stráni, jaké smutné milování, když ta milá srdce nemá a je to jen sosna nemá."

Dne 30. května 1965 byla na myslivně slavnostně odhalena deska Myslivna lišky Bystroušky na památku, že spisovatel Těsnohlídek myslel na bíloveckou myslivnu, když psal podle kreseb malíře Stanislava Lolka lyrickou pohádkou o chytré lišce.

Jména osob a místních názvů si vybral v Bílovicích a okolí. Jméno revírníka Bartoše si vyhledal v seznamu lesních zaměstnanců (František Bartoš nadlesní v Soběšicích), který mu zapůjčila Kandlerova dcera Marie a jeho postavu si našel ve starém Kutilovi, který byl otcem Těsnohlídkovy ženy Anny. Pro rectora byl mu vzorem řídící učitel Josef Kozlík, později tchán Marie Mayerhöferové a pro velebníka Aloise P. Alois Povolný, v letech 1919 - 1932 bílovecký kaplan.

Z bíloveckých občanů si Těsnohlídek vybral ještě několik dalších vhodných jmen. Strážmistr Venclík byl v obci od roku 1903 - 1918 prvním velitelem četnické stanice. Leopold Fritz, zednický mistr sakva, sakva, sakulajda měl deset dětí a v Uličkách č. p. 125 menší hospodářství. Hajný Švábenský hlídal v Praskavici, bydlel na Dědině v domě lesní správy č. p. 48 a byl Těsnohlídkových sousedem; dům byl zbořen. Krejčovský mistr Karel Švehla st. bydlel v Časnýři č. p. 169 a v letech 1916 - 1918 byl starostou bíloveckého Sokola. Hospoda u Měcháčků byl zájezdní hostinec Jana Janáka, před světovou válkou pronajatý Eduardu Měcháčkovi. Věčný stěhovavec Martínek prosil v dědině i v okolí o almužnu a spával v Kučerově cihelně na pomezí Bílovic a Obřan. Hajný Augustin Blažík, Josef Nesrsta i Karel Harašta z Hradiska byli také bíloveci občané. Psa Lapáka měli u Taranzů. Emílie Taranzová byla sestrou Anny Těsnohlídkové a manželkou rolníka Rudolfa Taranzý; měli syna Rudka.

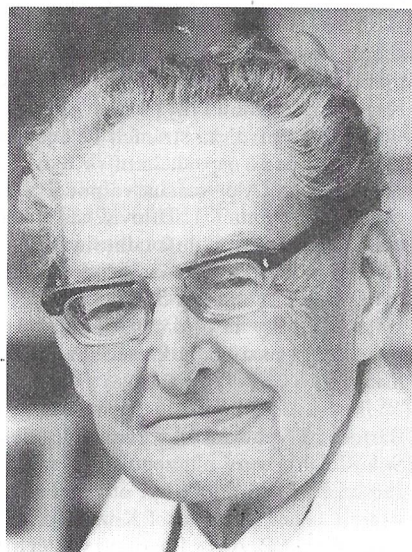
Místní jména si Těsnohlídek vyhledal v bílovecké přírodě - Černý žleb byl hustý a ponurý les Za lužou, bízko několika statných kaštanů. V Ptačím žlábku u rozcestí poblíž Janáčkovy studánky hnízdlilo mnoho ptáků a Jančovská roklina - Jančovec byly lesnaté stráně na Rosenauerovou cestou od babické železniční zastávky k Pomníku lesů.

Těsnohlídek poznal mezi Soběšicemi a Útěchovem hájenku Na jezírku i Páskovu hospodu ve Křtinách, ale k těmto místům jej nic nevábilo. S Kandlerovými navštívil pozořickou myslivnu Na jezerách, kde se v roce 1902 narodila Kandlerova Otilie a podle jejího názvu dal v Lišce Bystroušce myslivně jméno "myslivna jezerská". Těsnohlídek chodíval nejčastěji a nejraději do sokolské tělocvičny, na koupaliště "ve volšičkách", občas do hostince Kláry Prachařové a za mlýn do hospůdky V zátiší. Na Dědině navštěvoval Svobodovu - Harovu hospodu, kde naslouchla moravskému nářečí a v sále tělocvičny býval několikrát za týden. V Sokole zastával funkce vzdělavatele i jednatele i jeho zásluhou sokolská jednota za války v činnosti neustala.

Rudolf Těsnohlídek

Akad. malíř František Koudelka

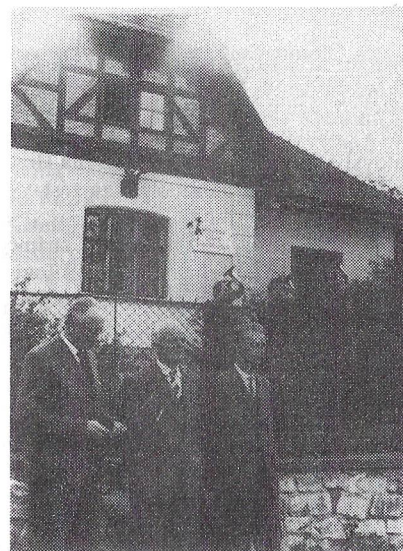
Dne 22. 12. 1919 nalezl s Josefem Tesařem a žákem Akademie výtvarných umění Frant. Koudelkou na stráni pod smrkem v Palackého údolí opuštěné děvčátko, Ludmilu Kosourovou, narozenou 8. 7. 1918 v Prštících.

Otec ruský zajatec se vrátil domů, matka musela odejít z domu, byla bez zaměstnání, trpěla bídu a úseň ji přivedla do bílovických lesů a dohnala k zoufalství! Liduška byla léčena v brněnské dětské nemocnici na zápal plic a adoptována manžely Polákovými z Brna. Dívka se v 18 letech v Praze provdala za středoškolského profesora Josefa Chybíka, měla čtyři děti a letos 9. ledna 1997 v Praze ve věku 78 let zemřela.

Těsnohlídek na procházkách zalétal v myšlenkách do "země fjordů", vzpomínal na předvánoční událost "v první seči" a uvažoval, že by po dánském vzoru mohly na náměstích našich měst zazářit vánoční stromy a prosit za nebohé, nešťastné děti bez rodičů a bez domova.

Pepíček Tesař

Dr. Jan Osvald Novotný, Miloslav Procházka a Karel Dušek

domovem. Zemřel dobrovolnou smrtí v Brně 12. ledna 1928 a bílovičtí Sokoli, obecní správa ani kulturní komise se za 70 let nepostarali, aby byla v Bílovicích Těsnohlídkova ulice.

Miloslav Procházka

Třetí úvaha o prvních historicky známých bílovčácích

V 16. století se na životě v Bílovicích mnoho nezměnilo a pokud ano, tak se z dokumentů o novinkách nedozvídáme.

Zato se střídali majitelé panství a tak díky kupním smlouvám, dědickým dohodám a soudním přím se přece jen objeví sem tam i přímý písemný údaj o Bílovicích. Tak například při dělení otcovského zboží mezi nezletilé bratry Jaroslava a Tasa Černohorské z Boskovic v listinách z let 1526 a 1530 získává Tas v Bílovicích polovinu dvora a dědiny. Podobně je uvedeno i v soudním sporu mezi čtyřmi dcerami Jaroslavovými a Jiřím Kryštofem a jeho bratrem Oldřichem, kteří vysoudili-s novohradským panstvím i „... dvořáka v Bílovicích se čtyřmi lidmi a což k tomu dvoru náleží . . .“ (Byla to pravděpodobně ona dědina ze smlouvy z roku 1530). Museli ale čtyři sestry vyplatit vysokými splátkami. Umožňovaly jim to vysoké výnosy za dříví z hor, které shromáždil hradní hejtmán, dobytek na statku i nakoupené obilí, které muselo na Novém Hradě zůstat.

Také v osobních jménech - příjmeních se objevuje název naší obce, dokládající styky na Černohorských panstvích. Tak jeden konšel z Černé Hory se podepisuje v r. 1551 Pavel Bílovský a jeden úředník v r. 1595 Jan Bílovský.

V listině z roku 1560 se vypočítává majetek Albrechta Černohorského z Boskovic: „... Jejich Milosti králů zápisný (= zastavený) zámek Nové Hrady, jak na ten hrad všechny královské listy svědčí, též hamry dědičné, ves pustá Polom a Rudy Železné (=Rudnice) a v Bílovicích tři lidi a jiná různá dědičtví, což jich k Novému

hradu přináležel, jak se v cedulích vypisuje, ves Olomoučany, ves Habrůvka, ves Březina, ves Babice s kostelním podacím, na Ejvanově (= Vranově) dva kostelky, ves Kanice, ves Jinačovice, ves Bílovice, Autěchov, Jehnice a četné jiné platy, dávky a poddaní lidí, jak dotyčná smlouva obširně vypočítává“.

Podobně jsou Bílovice jmenovány i v královské listině, vydané v Praze na Hradě 2. 1. 1562 od Ferdinanda II., kterou dává Nový hrad Černoohorským ze zástavy do trvalého vlastnictví.

K majitelům Bílovic tedy na základě této listiny patřily i významné a známé osobnosti renezančních šlechticů, i když nemůžeme prokázat jejich zájem o Bílovice jinak než přes účetní knihy novohorského panství a tam se Bílovice podílely značným procentem na jeho výtěžcích. Tak např. je doloženo pálení dřevěného uhlí v okolních lesích. To se pak dopravovalo do Novohorských hamrů, kde se vyrábělo železo k hospodářským a stavebním účelům. Uhlí se páliilo i do zásoby, když byly hamry v r. 1569 na půl roku zastaveny. K dopravě dřeva i uhlí se využívala Svitava.

Takovým významným renezančním šlechticem byl bohatý Albrecht Černoohorský z Boskovic, na Černé Hoře a na Bučovicích, kde prožíval své mládí, vychovávan jako luterán augšpurského vyznání. Znal latinsky a latinu vléтал i do českých rozmluv a listin. Němčinu znal také a i když si německy psané listiny nechával překládat, dopisy psal německy sám.

Stýkal se s významnými osobnostmi reformace - např. s Janem Blahoslavem. Od Jiřího Maiera z Wittenberku si nechával často zasílat luteránské knihy. K Jednotě bratrské byl zpočátku přátelský, později ne, ačkoliv se jeho manželka k Jednotě hlásila.

Jeho zachované dopisy hospodářským úředníkům ukazují nejen zájem o hospodaření, ale i znalost moderních podnikatelských způsobů té doby, které uplatňoval na všech svých panstvích, rozestých po celé Moravě.

Vedle své ekonomické moci soudobého hospodáře měl i značnou politickou moc v zemi. Od r. 1562 byl zemským podkomořím, v letech 1564-66 i nejvyšším-sudím a od r. 1567 nejvyšším komorníkem a královským komisařem na brněnském sněmu a současně zemským hejtmánem. Můžeme tedy jeho postavení na Moravě srovnávat s jihočeskými Rožmberky.

Po jeho smrti přechází majetek na bratra Jana Šemberu Černoohorského z Boskovic, který byl posledním mužem tohoto starobylého rodu. Byl truksasem a číšníkem Rudolfa II a jako Rudolf, byl i Jan vyhlášen nejen touhou po alchymistických objevech, ale i léčitelskými znalostmi koní, na kterých si dopřával přepychová sedla. Politice se Jan věnoval stejně málo jako hospodářství. Ze svého panského domu v Brně na Minoritské ulici zato vyjížděl za četnými freji. Sem se váže i skutečnost r. 1581 - po slovní potyčce s panem ze Zástřizl a Buchlova byl vyzván na souboj a Šembera jako civičený a obratný šermíř soka probodl. Pozůstalí podali žalobu, ale za nejasných okolností byli rovněž zabiti.

Pověst o obelstění minoritského kvardiána a spálení závěti s odkazem klášteru nebránila tomu, že po úmrtí r. 1597 je u minoritů v rodinné hrobce pochován. Černě oděný herold nad rakví rozlomil štít se sedmizubým hřebenem a zvolal do čtyř světových stran: „Není již mocných a starých Boskovických“!

V našem okolí nám jeho jméno připomíná i vápencová Šemberova skála - Šumbera s otisky čertových drápů a vápencovými škrapy, které mají dokládat mohutné brázdy dábelké orby se zapřaženým Šemberou před odvlčením jeskynním otvorem do pekla.

Rozsáhlý Šemberův majetek tedy nedostal klášter, ale jeho dcery Anna a Kateřina z Boskovic. Kateřině připadla panství Pozořic, Bučovice a Nový Hrad - a s ním i Bílovice. Za neprovdanou Kateřinu na nich ani ne rok hospodařil manžel sestry Anny - Karel z Lichtenšteina. Téhož roku 1597 se i Kateřina provdala za Lichtenšteina - Maxmiliána. Za Maxmiliána z Lichtenšteina byla správa panství převedena do Pozořic, odkud osudy naší obce řídili jeho úředníci. Tím se uzavírá (a smrtí Kateřiny 1637 definitivně) jedna kapitola osudů naší obce, ke které máme málo dokladů, a proto je doplňujeme hlavně úvahami.

V této době zanikají také definitivně starobylé termíny pro označování svobodných lidí - jak jsme je i my v této kapitole používali - zeman, vладыka, panaš. Souborně je pak nadále nižší šlechta označována jako rybáři, ale jsou právně oddělovány starožitné rody od nově vzniklých nebo přistěhovaých.

Použitá literatura:

Bartoš L. - Jaroš L.: Bílovice, SPHV Praha 1993

Bartoš J.: Nový Hrad (Nové Hrady) u Olomoučan, Herold Praha 1995-96

Bělovští z Vrbětína

” ” ”

Páral K.: Přednášky o dějinách obcí.

Články ve Vlastivědných zprávách z Adamova a okolí

Pilňáček J.: Paměti města Blanska a okolních hradů, Blansko 1927

Paměti městyse Černé Hory

Staromoravští rodové

Procházka M.: Výletní Bílovice nad Svitavou 1988

Bořivoj Nejezchleb

500 let historického dokumentu o Bílovicích

Otevřel jsem koncem roku 1996 publikaci „Bílovice“, kterou napsal Ladislav Bartoš a PhDr. Jiří Jaroš - náš spoluobčan. Na straně 12 jsem se dočetl, že nejstarší dokument o existenci naší obce se datuje z r. 1447. Tuto informaci jsem zveřejnil na následujícím závěrečném Veřejném zasedání v r. 1996 s tím, že jsem vyzval všechny v sále kult. domu, aby si uvědomili, že od tohoto dokumentu uplyne v r. 1997 550 let. Takové výročí tedy nabízí, aby společenské, zájmové a především politické organizace mohou při svých akcích toto výročí připomínat a že bychom měli společně připravit vzpomínkovou oslavu, výstavu, případně sjezd rodáků.

Do týdne mě však vzkázal pan Dr. Jaroš, spoluautor publikace skutečnost, že uvedený dokument se nikde nenachází, je sice o něm zmínka, ale podle odborných kruhů historiků, nedá se veřejně prohlásit jako nejstarší dokument o Bílovicích nad Svitavou. Ale ten následující dokument a údaj na téže straně, který mluví o tom, že vладыka Jan z Vrbětína, který se píše s přídomkem Bělovský prodal novohradskému purkrabímu vладыkovi Janu z Radiče svůj svobodný dvorec a mlýn spolu s třemi pdsedky v Bělovicích u Blanska, ten opravdu existuje.

Požádal jsem proto p. Vladimíra Ondruše, historika a našeho občana, zda by mohl s p. Dr. Jarošem potvrdit existenci tohoto dokumentu, neboť pak případně výročí 500 let od vzniku této listiny na rok 1998. Pan Dr. Ondruš za několik týdnů při náhodném setkání mě potvrdil vzkaz p. Dr. Jaroše - dokument z r. 1498 existuje jako nejstarší a je doložitelný.

Na základě této skutečnosti, jejího projednání v obecní radě jsem svolal s místostarostou p. Ing. Bohumírem Poláškem na 12. 5. 1997 setkání všech veřejně čin-

Na základě této skutečnosti, jejího projednání v obecní radě jsem svolal s místostarostou p. Ing. Bohumírem Poláškem na 12. 5. 1997 setkání všech veřejně činných občanů a představitelů pol., společenských i zájmových organizací k poradě, na které jsem výše uvedené skutečnosti zveřejnil a vyzval všechny přítomné k tomu, zda by mohli u příležitosti tohoto výročí něco připravit pro ostatní naše občany. Myslel jsem tím to, že takové výročí bychom neměli opomenout, ale naopak využít pro zvýšení aktivity společenské i kulturní. Mohli bychom společně připravit výstavy, různá vystoupení žáků ZŠ, Sokolů, hasičů a pod. Každá organizace či společnost lidí může připravit návrh, jak bychom tuto událost zvýraznili.

Za obec jsme navrhovali provést v tom roce především takové akce, které by zlepšily vzhled a živ. prostředí na frekventovaných místech i zákoutích obce. Připravily by se tři koncerty, měla by se vydat kniha o Bílovicích, neboť od vydání poslední takové knihy p. Kaly uplynulo více jak 60 let a hrozí to, že část historie nebude nikdy takto publikována, neboť pamětníci postupně vymřou.

K návrhu obce se vyjádřili mnozí účastníci tohoto setkání, někteří i bouřlivě. Bylo vidět, že mnozí veřejně činní občané jsou proto, aby se toto výročí během roku zvýraznilo a hlavně využilo. Bylo dohodnuto, že koncem roku 1997 se znovu sejdeme a každý přinese návrh jak společně prožijeme rok 1998, na který také připadá výročí vzniku Československa. Vzhledem k povodním a následujícímu shonu, různým událostem i nemocem některých veřejně činných občanů se toto setkání uskuteční až v závěru roku. Výsledek tohoto jednání zveřejníme pak co nejdříve. Na otázku, zda před 500 sty léty vznikly Bílovice je třeba říci, že před 500 sty léty vznikl výše jmenovaný dokument - do letošního roku nejstarší, připomínající místo kde stálo několik stavení, dvorec a mlýn, nazývajících se Bělovice.

Vilém Kleveta, starosta

PRÍRODA

Arboretum - sbírka živých dřevin.

Na území Školního lesního podniku „Masarykův les“ Mendelovy zemědělské a lesnické university (MZLU) v Brně mezi obcemi Křtiny a Jedovnice se rozkládá v oblasti větších lesních celků asi 25 km severovýchodně od Brna arboretum Křtiny jako vědecko-výzkumný a pedagogický objekt. Plocha o rozloze kolem 20 ha zabírá jednak louky kolem potoka a pak přilehlé části lesních svahů s převážující východní expozicí v nadmořské výšce od 450 do 500 m.

Vznik arboreta spadá do let 1929-1930 a souvisí s budováním Dendrologického ústavu nově zřízené Vysoké školy zemědělské (VŠZ), jehož zakladatelem je prof. August Bayer. O téměř 10 let později v roce 1938 byla v areálu VŠZ v Brně založena pokusná školka a při ní menší arboretum, které však bylo dobudováno až v letech poválečných. Jak je obvyklé v dendrologických sbírkách, je zde postupně shromažďován rozsáhlý sortiment dřevin. Základní materiál značně vědecké hodnoty pocházel ze zahrady Dendrologické společnosti v Průhonících u Prahy, mnoho cenných dřevin dovezl prof. Bayer ze svých četných cest po Evropě. Kontakt s předními zahraničními pracovišti pokračuje výměnou semen prostřednictvím seznamu nabízených semen (Index Seminum), který je určen pro více než 200 arboret a botanických zahrad na celém světě. Výsev semen a vypěstování semenáčků moderními metodami je prováděno specializovaným pracovištěm.

starší dřeviny, takže všechny exempláře sbírky jsou z vlastních výsadeb. Tímto způsobem vznikla kolekce dřevin, která dnes obsahuje řadu velmi vzácných a patrně unikátních dřevin v České republice. V těsné souvislosti s arboretum je dendrologický herbář, který obsahuje na 20 000 položek, z čehož asi polovina připadá na rod Salix (vrba). Na herbář navazují sbírky semen a plodů se zvláště bohatou kolekcí šišek jehličnanů. Obsáhlá sbírka vzorků dřev je součástí samostatného vědního oboru. Ve skleníku je umístěna pozoruhodná sbírka epifytických rostlin čeledi Orchidaceae.

Největší vědeckou hodnotu však představuje rozsáhlá kolekce rodu Salix, která obsahuje více než 300 taxonů (jednotek rostlinného systému) vrb celého světového areálu, z čehož asi polovina připadá na čisté druhy. Nejsou zde zastoupeny pouze druhy euroasijského a severoamerického rozšíření, rostou zde i druhy z nejvzdálenějších částí areálu jako z Mexika, jižní Ameriky, Afriky a Indie. Zvláštní skupinu tvoří zakrslé druhy tundrové a vysokohorských poloh. Rovněž jsou zde shromážděny zahradní sorty vrb a různé stromovité klony jako výchozí materiál pro šlechtění rychle rostoucích druhů. Ve spolupráci se specialisty byla vypěstována řada nových perspektivních kříženců.

V souvislosti s tak běžným dřevinným rodem jako je vrba je vhodné připomenout její význam pro světový ekosystém jak se projevuje v historii lidstva. Pro svůj vysoký obsah vody se její prutovité větve odedávna využívají pro vyhledávání vodních pramenů jako virgule v rukou sensibilů. Svoje místo má též v medicíně, když lidové léčitelství objevilo v její kůře účinné látky jako glykosidy salicin a rutin spolu s tříslovinami. Uvedené glykosidy působí desinfekčně, snižují horečku a zmírňují bolesti hlavně při revmatismu, zatímco tříslovina účinkuje proti průjmům. Přestože syntetické sloučeniny vytlačily téměř vrbovou kůru z oficiálního lékařství, náleží vrbě objevná priorita. V přímé návaznosti na tuto skutečnost je třeba připomenout letošní 100. výročí první výroby Aspirinu na bázi salicinu, obdobně i Acylpyrinu, Anopyrinu apod., používaných v současnou dobu k prevenci proti infarktu myokardu.

Lze však též uvést jiné praktické využití vrby; v biologických čistíčkách vody, dále při její výsadbě jako rychle rostoucí dřeviny v lesích zničených imisemi jakož i dnes již méně rozvinutém košíkářství. Není rovněž bez zajímavosti, že vrba jako jedna z mála dřevin vydrží růst na tektonických geologických zlomech, nazývaných někdy patogenními zónami.

Kromě nečetněji zastoupeného rodu vrbovitéch zaujme návštěvníka arboreta monumentálním pohledem skupina sloupovitých zeravů (Thuja occidentalis Maloňana) původem ze slovenských Mlýňan, tyčících se na břehu rybníka. Pro popularizaci a srozumitelnost všech zde zastoupených stromových a keřových druhů se pro širokou veřejnost připravuje zřízení naučné stezky. Pokud nebude zbudována, je arboretum přístupné ve dnech „otevřených dveří“ jako byl letošní nazvaný „stromy v barvách podzimu“ umožněný Ústavem lesnické botaniky, dendrologie a typologie Lesnické a dřevařské fakulty MZLU v Brně (dříve Vysoká škola zemědělská).

Jak již bylo dříve zmíněno, arboretum založené v areálu vysoké školy po druhé světové válce se značným architektonickým vkusem plní především funkci pedagogickou a je veřejnosti známo svojí rozsáhlou expositurou sbírky kosatců-gladíolů, pořádanou pravidelně v letních měsících.

Nejpozději založené arboretum je naší obcí neblíže s názvem arboretum Řícmanice, které vzniklo na ploše 4 ha na návrh doc. Jindřicha Chmelaře, jako učitele

nice, které vzniklo na ploše 4 ha na návrh doc. Jindřicha Chmeláře, jako učitele dendrologie na lesnické fakultě VŠZ v Brně v roce 1969. K jeho realizaci bylo využito zrušené lesní školky, z níž byl vybudován památník Stromy a z velkého lesního palouku za školkou, který byl při okrajích ve třicátých letech osázen bohatou sbírkou cizokrajných dřevin. Původní sortiment dřevin hlavně jehličnatých je soustavně doplňován dalšími výsadbami a v současné době obsahuje kolem 90 druhů jehličnatých a 50 druhů listnatých dřevin. Naše nejmladší arboretum nemá stálou službu, a proto není běžně přístupné. Na požádání umožní jeho návštěvu.

Ústav lesnické botaniky, dendrologie a typologie Lesnické a dřevařské fakulty MZLU, Zemědělská 3, 613 00 Brno nebo Školní lesní podnik „M a s a r y k ů v l e s“ 679 05 Křtiny.

Ing. Dr. Milota Macháráček

V druhé polovině roku 1997 vítáme mezi námi tyto naše občánky:

12. června	Šustáčka Martina - Havlíčkova 500
29. července	Bžatkovou Kateřinu - Šebelova 697
1. srpna	Costantinovou Natálii - Jiráskova 369
20. srpna	Liškovou Kateřinu - Husova 526
1. října	Čevelovou Gabrielu - Šebelova 670
2. října	Zdařilovou Annu - Husova 106

*Děťátko maličké,
naděje v našem světě!
Z lásky se zrodilo,
my s láskou vítáme tě!*

Přejeme jim hodně zdraví, životních úspěchů a jejich rodičům jen samou radost a spokojenost.

V druhé polovině tohoto roku oslavili svá jubilea a narozeniny tito naši spoluobčané:

93 let	
22. prosince	paní Fialová Marie - Jiráskova 335
91 let	
12. září	paní Procházková Marie - Dobr. návrší 436
11. října	paní Drlíková Arnoštka - Havlíčkova 519
18. prosince	paní Srbová Františka - Jiráskova 341
89 let	
19. července	paní Krahulcová Marie - Dobr. návrší 436
15. prosince	pan Tomášek František - Svat. Čecha
88 let	
17. července	pan Procházka Miloslav - Polanka 369
31. srpna	pan Šenk Theodor - Dobr. návrší 487
2. října	paní Šmídová Ludmila - Havlíčkova 580
8. října	paní Severová Emilie - Kratinova 339
30. listopadu	pan Mašek Arnošt - Jezírko 97

87 let

21. září	paní Korabečná Anna - Žižkova 101
12. listopadu	paní Skácelová Marie - Obřanská 343
17. listopadu	paní Dvořáková Josefa - Havlíčkova 229
86 let	
3. července	paní Pařízková Amálie - Tyršova 304
26. srpna	paní Sedláčková Marie - Husova 213
26. září	paní Vodáková Marie - Fügnerovo nábřeží 36
9. listopadu	pan Kratina Josef - Kollárova

85 let

7. července	paní Hrubá Marie - Teperova 423
17. srpna	paní Kotolová Marie - Hosova 223
4. října	paní Plevová Emilie - Jiráskova 439
7. října	paní Tomášková Anna - Husova 254
24. prosince	pan Vágner Jaromír - Husova 127

84 let

28. srpna	paní Huňarová Marie - Havlíčkova 175

83 let

17. července	paní Kubáčová Antonie - Kratinova 322
28. července	paní Bažatová Josefa - Trávníky 202
11. srpna	pan Havlásek František - Kollárova 10
14. prosince	paní Šmatláková Anna - Macharova 257
18. prosince	paní Fritsová Františka - Husova 125
18. prosince	paní Kartousová Antonie - Kratinova 320

82 let

10. července	paní Kristová Anna - Fügnerovo nábř.
14. srpna	paní Turečková Marie - Tyršova 78
6. prosince	paní Procházková Marie - Trávníky

81 let

1. srpna	pan Lapeš František - Husova 146
11. listopadu	paní Vašíčková Marta - Obřanská 543

80 let

5. prosince	pan MUDr. Hrušák Josef - Fügnerovo nábř. 236
23. prosince	paní Chromková Věra - Husova 363

Dále oslavili svá jubilea:

75 let

12 spoluobčanů: 9 žen a 3 muži

70 let

9 spoluobčanů: 7 žen a 2 muži

60 let

4 spoluobčané: 2 ženy a 2 muži

50 let

18 spoluobčanů: 8 žen a 10 mužů

*Přejeme vám zdraví, aby každý z nás,
po roce vám mohl přinést svoje přání zas.*

Všem srdečně blahopřejeme, přejeme pevné zdraví, spokojenost a ještě dlouhá léta mezi námi.